

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansalaisaloitelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kansalaisaloitelakia. Lakiin otettaisiin sääntelyä, joka on tarpeen EU:n uuden kansalaisaloiteasetuksen täydentämiseksi. Asetus edellyttäisi toimivaltaisia viranomaisia koskevan sääntelyn täsmentämistä. Lisäksi lakiin tehtäisiin päivitys johtuen Väestörekisterikeskuksen nimen muutoksesta Digi- ja väestötietovirastoksi.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2020.

Sisällys

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
2 EU-asetuksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö	4
3 Nykytila ja sen arviointi	6
4 Ehdotukset, niiden perustelut ja vaikutukset	8
5 Muut toteuttamismahdollisuudet	9
6 Lausuntopalaute	9
7 Voimaantulo ja seuranta	9
8 Suhde perustuslakiin ja säätämisyhteistyö	10
Ponsi	10
LAKIEHDOTUS	10
LIITE	12
Rinnakkaisteksti	12

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Tausta

Esityksen valmisteluun on johtanut 17.4.2019 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/788 eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta. Asetuksella kumotaan 16.2.2011 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 211/2011 kansalaisaloitteesta. Asetus edellyttää täydentävän sääntelyn antamista.

Lisäksi esityksen taustalla on Väestöketerikeskuksen nimen muuttuminen Digi- ja Väestötietovirastoksi 1.1.2020 alkaen (Laki Digi- ja väestötietovirastosta 304/2019).

EU-asetuksen valmistelu

Euroopan komissio teki 13.9.2017 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta (COM(2017) 482 final). Asetusehdotukseen liittyy komission 13.9.2017 päivätty valmisteluasiakirja (SWD(2017)294 final). Ehdotuksen tarkoituksena oli korvata edellinen kansalaisaloitetta koskeva asetus eli Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 211/2011 kansalaisaloitteesta. Eduskunnalle toimitettiin asiasta 19.10.2017 U-kirjelmä U 57/2017 vp ja 14.11.2018 U-jatkokirje UJ 26/2018 vp. Eduskunnan perustuslakivaliokunta antoi 30.11.2017 asiassa lausunnon PeVL 54/2017 vp, ja suuri valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan 1.12.2017 SuVEK 134/2017 vp ja 21.11.2018 SuVEK 139/2018 vp. Oikeusministeriön otakantaa.fi-palvelussa oli mahdollisuus esittää huomioita ehdotukseen, minkä lisäksi sidosryhmien tietoon saatettiin mahdollisuus esittää näkemyksiä suoraan komissiolle.

Ennen asetusehdotuksen antamista komissio järjesti kansalaisaloitevälineen uudistamisesta 24.5.-16.8.2017 julkisen kuulemisen. Eduskunnalle toimitettiin asiaan liittyen 4.7.2017 E-kirje E 54/2017 vp. Suomi osallistui kuulemiseen lähettämällä 16.8.2017 komissiolle huomioitaan, ja komissio laati syksyllä 2017 sidosryhmien näkemyksistä kaksi yhteenvetoasiakirjaa. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea on järjestänyt vuosittain kansalaisaloitepäivän, jossa myös komissio on ollut edustettuna ja jossa sidosryhmät ovat voineet antaa kansalaisaloitetta koskevaa palautetta ja tehdä sitä koskevia parannusesityksiä.

Lisäksi komissio antoi kansalaisaloiteasetuksen (EU) N:o 211/2011 soveltamisesta 28.3.2018 kertomuksen (COM(2018) 157 final), jossa se tarkasteli kansalaisaloitteeseen liittyviä haasteita ja aloitteen vaikuttavuutta sekä sitoutui parantamaan aloitteen toimivuutta. Komissio ei ole tehnyt erillistä vaikutusten arviointia asetusehdotuksesta asian institutionaalisen luonteen vuoksi.

Asetus kuuluu Suomen kannattamiin toimenpiteisiin, joilla pyritään EU:n demokraattisen legitiimiyden lisäämiseen vahvistamalla kansalaisten osallistumista asioihin EU:n tasolla. Suomen keskeisenä tavoitteena neuvotteluprosessissa on ollut, että EU:n kansalaisaloitejärjestelmän toimivuutta parannetaan.

Hallituksen esityksen valmistelu

Hallituksen esitys kansalaisaloitelain muuttamisesta on valmisteltu virkatyönä oikeusministeriön Demokratia- ja julkisoikeusosastolla. Esitystä valmisteltaessa on oltu yhteydessä muun muassa Väestöketerikeskukseen ja Liikenne- ja viestintävirastoon. Lisäksi sääntelystä on keskusteltu EU-kansalaisaloitetta käsittelevän komission asiantuntijaryhmän verkostossa.

2 EU-asetuksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

EU-asetuksen tavoitteena on parantaa EU-kansalaisaloitteen käyttömahdollisuutta, keventää aloitteeseen liittyvää menettelyä, helpottaa aloitteen käyttöä ja tehostaa jatkotoimia, jotta voidaan hyödyntää aloitteen täysi potentiaali keskustelua edistävänä välineenä. Asetuksella pyritään parantamaan osallistuvan demokratian toteutumista EU:ssa.

Asetuksessa vahvistetaan edelleen menettelyt ja edellytykset EU-kansalaisaloitteelle, jossa komissiota kehoitetaan toimivaltuuksiensa rajoissa tekemään aiheellinen ehdotus asioista, joissa EU:n kansalaisten mielestä tarvitaan EU:n säädöstä perussopimusten soveltamiseksi. Kansalaisaloitetta tulee tukea vähintään miljoona EU:n kansalaista vähintään neljäsosasta jäsenvaltioita. Oikeus tukea kansalaisaloitetta on EU:n kansalaisella, joka on ikänsä puolesta oikeutettu äänestämään Euroopan parlamentin vaaleissa. Jäsenvaltioilla on kuitenkin uuden asetuksen myötä mahdollisuus asettaa aloitteen tukemiseen oikeuttavaksi vähimmäisiäksi 16 vuotta. Jäsenvaltioiden ja komission on varmistettava, että vammaiset henkilöt voivat käyttää oikeuttaan tukea aloitteita ja saada käyttöönsä kaikki tarvittavat aloitteita koskevat tietolähteet muihin kansalaisiin nähden tasavertaisesti. (asetuksen 1-3 artikla)

Kansalaisaloitteen valmistelijana ja hallinnoijana tulee olla vähintään seitsemästä luonnollisesta henkilöstä koostuva järjestäjryhmä. Järjestäjryhmän jäsenet ovat sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti yhteisvastuullisesti vastuussa kansalaisaloitteen järjestämisen yhteydessä aiheutuneista mahdollisista vahingoista, kun on syyllistytty laittomiin tekoihin tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta, sanotun kuitenkin rajoittamatta järjestäjryhmän edustajan vastuuta rekisterinpitäjänä asetuksen (EU) 2016/679¹ 82 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Lisäksi, rajoittamatta kyseisen asetuksen 84 artiklan mukaisten seuraamusten soveltamista, jäsenvaltioiden tulee varmistaa, että järjestäjryhmän jäseniin sovelletaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia kansalaisaloiteasetuksen rikkomisesta, erityisesti a) väärin ilmoitusten johdosta ja b) tietojen väärinkäytön johdosta. Jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti voidaan perustaa oikeushenkilö tietyn aloitteen hallinnointia varten. (asetuksen 5 artikla)

Asetuksessa säädetään myös kansalaisaloitteen rekisteröinnistä. Järjestäjryhmä voi kerätä tuenilmauksia aloitteelle vasta, kun komissio on rekisteröinyt sen. Komission on rekisteröitävä aloite, jos rekisteröintiä koskevat asetuksen edellytykset täyttyvät. Jos komissio kuitenkin katsoo, että edellytyksistä ainoastaan komission toimivaltaa koskeva edellytys ei täyty, se ilmoittaa järjestäjryhmälle asiaa koskevan arvionsa perusteluineen. Tällöin järjestäjryhmä voi joko muuttaa aloitetta komission arvion huomioon ottamiseksi tai säilyttää tai peruuttaa aloitteensa. Kun komissio saa tiedot järjestäjiltä, se rekisteröi aloitteen kokonaan tai osittain taikka epää aloitteen rekisteröinnin. Tuenilmaukset on kerättävä 12 kuukauden kuluessa järjestäjryhmän valitsemasta päivämäärästä. Kyseisen päivämäärän on oltava viimeistään kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun aloite on rekisteröity 6 artiklan mukaisesti. (asetuksen 6 ja 8 artikla).

Järjestäjryhmä voi kerätä tuenilmauksia joko verkossa tai paperilla. Verkossa tuenilmauksia voi kerätä käyttämällä 1) komission keskitettyä verkossa toteutettavaa keruujärjestelmää tai 2) yksittäistä verkossa toteutettavaa keruujärjestelmää. Tuenilmausten keräämiseen saa käyttää vain asetuksen liitteessä esitettyjen mallien mukaisia tuenilmauslomakkeita. Suomi on 28.6.2019 ilmoittanut komissiolle käyttävänsä asetuksessa tarkoitettua niin sanottua A-lomaketta (jäsenvaltiot, jotka eivät vaadi henkilökohtaisen tunnustenumeron / henkilöasiakirjan numeron ilmoittamista). (asetuksen 9 artikla ja III liite)

Keskitettyyn verkossa toteutettavaan keruujärjestelmään liittyen jäsenvaltioiden on varmistettava, että a) kansalaiset voivat tukea aloitteita tuenilmauksilla verkossa käyttäen ilmoitettua sähköisen tunnustamisen

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus)

menetelmää tai allekirjoittamalla tuenilmauksen sähköisellä allekirjoituksella asetuksen (EU) N:o 910/2014 mukaisesti ja että b) asetuksen (EU) N:o 910/2014 ja täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1501 puitteissa kehitetty komission eIDAS-solmupiste tunnustetaan. Jos kansalaiset tukevat aloitetta verkossa käyttäen ilmoitettua sähköisen tunnistamisen menetelmää, tuenilmauslomaketta koskevaa asetuksen liitettä ei sovelleta. Tällöin edellytyksenä on kuitenkin, että kansalaiset ilmoittavat kansalaisuutensa ja jäsenvaltiot hyväksyvät luonnollisen henkilön tunnistetietoja koskevat vähimmäisvaatimukset täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1501 mukaisesti. (asetuksen 9 ja 10 artikla)

Jos järjestäjärühmä aikoo käyttää yksittäistä verkossa toteutettavaa keruujärjestelmää, ryhmän tulee pyytää sen jäsenvaltion toimivaltaista viranomaista, jossa tällaisella keruujärjestelmällä kerättyjä tietoja säilytetään, vahvistamaan sen, että järjestelmä täyttää tietyt tekniset ominaisuudet ja turvaominaisuudet. Myönteisessä tapauksessa toimivaltainen viranomainen antaa asiassa todistuksen. Kunkin jäsenvaltion on nimettävä toimivaltainen viranomainen. Yksittäistä keruujärjestelmää koskevaa sääntelyä sovelletaan kuitenkin vain sellaisiin aloitteisiin, jotka on rekisteröity viimeistään 31.12.2022. (asetuksen 11 ja 20 artikla)

Kun tarvittavat tuenilmaukset on kerätty, tapauksesta riippuen komissio tai järjestäjärühmä toimittaa ne kunkin jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle tarkistettavaksi ja pyytää vahvistusta siitä, että jäsenvaltion kansalaisten allekirjoittamat tuenilmaukset ovat asetuksen säännösten mukaisia. Myönteisessä tapauksessa toimivaltainen viranomainen antaa asiassa todistuksen, joka sisältää myös pätevien tuenilmausten määrän. Kunkin jäsenvaltion on nimettävä toimivaltainen viranomainen. (asetuksen 12 ja 20 artikla)

Tämän jälkeen järjestäjärühmä toimittaa tarvittavat tuenilmaukset saaneen kansalaisaloitteen komissiolle ja komissio julkaisee asiasta tiedon rekisterissään. Euroopan parlamentti järjestää asiassa julkisen kuulemisen. Komissio kuulee järjestäjärühmää, tutkii aloitteen ja antaa tiedonannon toimenpiteistä, joita se aikoo mahdollisesti toteuttaa. Euroopan parlamentti arvioi toimia, joita komissio on toteuttanut tiedonannon perusteella. (asetuksen 13-16 artikla)

Asetukseen sisältyy myös säännöksiä komission ja jäsenvaltioiden tiedotuksesta ja avunannosta. Komissio tarjoaa kansalaisille ja järjestäjärühmille kansalaisaloitteeseen liittyvää tietotusta ja avunantoa monin eri tavoin, muun muassa asettamalla saataville kansalaisaloiteoppaan, julkisen verkkosivuston ja verkkoyhteistyöalustan, jonka välityksellä saa neuvontaa oikeudellisissa ja käytännön asioissa. Lisäksi komissio tiedottaa kansalaisaloitteesta erilaisilla viestintätoimilla ja tiedotuskampanjoilla. Kunkin jäsenvaltion on perustettava yksi tai useampi yhteyspiste tietojen ja avun antamiseksi kansalaisaloitteesta maksutta sovellettavan EU-oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Asetuksen johdannossa täsmennetään, että jäsenvaltioiden osalta tietojen ja avun antaminen koskisi erityisesti asetuksen niitä näkökohtia, joiden toimeenpano kuuluu jäsenvaltioiden kansallisten viranomaisten toimivaltaan tai jotka koskevat sovellettavaa kansallista lainsäädäntöä. (asetuksen 4 ja 18 artikla)

Asetuksessa säädetään lisäksi rahoitus- ja tukilähteiden avoimuudesta sekä henkilötietojen suojasta. Siihen sisältyy myös säädösvallan ja täytäntöönpanovallan siirtoa komissiolle koskevia valtuutuslainsäädäntöjä. Säädösvallan siirron nojalla komissio hyväksyy delegoituja säädöksiä, joilla muutetaan asetuksen liitteitä, muun muassa tuenilmauslomaketta koskevaa liitettä. Täytäntöönpanomenettelyssä komissio hyväksyy tekniset eritelmät, jotka koskevat yksittäisten verkossa toteutettavien keruujärjestelmien ominaisuuksia. (asetuksen 11, 18 ja 22-24 artikla)

Asetus on tullut voimaan 6.6.2019, ja sitä sovelletaan kokonaisuudessaan 1.1.2020 alkaen. Jäsenvaltioiden tulee toimittaa asetusta täydentävät säännökset komissiolle viimeistään 1.1.2020. (asetuksen 21 ja 25-28 artikla)

3 Nykytila ja sen arviointi

Valtiollisesta kansalaisaloitteesta säädetään perustuslain 53 §:ssä ja kansalaisaloitelaisissa (12/2012). Laki on ollut voimassa 1.3.2012 alkaen, ja sitä on muutettu 1.6.2019 (laki kansalaisaloitelain muuttamisesta, 436/2019). Kesäkuussa voimaan tullut kansalaisaloitelain muutos pohjautui oikeusministeriössä laadittuun Arviomuistioon kansalaisaloitemenettelyn toiminnasta 2012–2017 (Oikeusministeriön julkaisu 45/2017).

Arviomuistiossa käytiin läpi kokemuksia valtiollisesta kansalaisaloitemenettelystä sekä menettelyyn esitettyjä muutosehdotuksia. Arvioinnin mukaan kansalaisaloitteen käyttöönotto on ollut onnistunut uudistus, eikä menettelyn keskeisissä periaatteissa ollut tarvetta muutoksille. Yksityiskohdissa menettelyä ehdotettiin arvioinnissa kuitenkin sujuvoitettavaksi ja selkiytettäväksi esimerkiksi aloitteiden vireillepanon ja kannatusilmoitusten tarkastuksen osalta. Kansalaisaloitteiden muotoon tai aloitteiden kohdentumiseen lainsäädäntöasioihin ei kansalaisaloitelain uudistuksessa tehty muutoksia. Myös laissa säädetyt edellytykset kansalaisaloitteiden kannatusilmoitusten keräämiselle ja aloitteen kannattamiselle sekä vaadittavien kannatusilmoitusten lukumäärälle säilytettiin lain muutoksen yhteydessä entisellään.

Kesäkuussa kansalaisaloitelakiin tehdyn uudistuksen tavoitteena oli tehdä valtiollista kansalaisaloitemenettelyä helpottavia muutoksia lakiin. Tarkoituksena oli selkeyttää aloitteen vireillepanovaihetta, täsmentää henkilötietojen käsittelyä koskevaa sääntelyä sekä helpottaa ongelmaa, joka aiheutuu aloitteiden raukeamisesta eduskuntakauden päättyessä. Aloitteen vireillepanovaihetta selkiytettiin yhtenäistämällä aloitteen vastuuhenkilöiden nimikkeet ja korvaamalla 50 allekirjoittajan keräämisen vaatimus vastuuhenkilöiden määrän nostamisella viiteen. Aloitteiden raukeamista eduskunnan vaihtuessa pyrittiin ehkäisemään pidentämällä vuoteen määräaikaa, jossa vastuuhenkilöiden on toimitettava kannatusilmoitukset Väestörekisterikeskuksen tarkastettavaksi. Lisäksi arvioitiin kansalaisaloitelain yhteensopivuus yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 kanssa. Tämän seurauksena lakiin tehtiin rekisterinpitäjää koskevia muutoksia siten, että oikeusministeriö määriteltiin oikeusministeriön verkkopalvelussa kerättyjen henkilötietojen rekisterinpitäjäksi.

Pääosin valtiollista kansalaisaloitetta koskevaan kansalaisaloitelakiin sisältyy myös vanhaan EU-kansalaisaloiteasetukseen liittyvää täydentävää sääntelyä. Lain 1 §:n 2 toiseen momenttiin sisältyy informatiivinen viittaus siihen, että EU-kansalaisaloitteen tekemisestä säädetään asetuksessa (EU) N:o 211/2011. Momentin viittaus muutetaan siten, että se on uuteen kansalaisaloiteasetukseen.

Lisäksi kansalaisaloitelain 1 §:n 2 momentissa säädetään, että EU-kansalaisaloitteen tekemiseen sovelletaan kansalaisaloitelain 10 ja 15 §:ää. Lain 10 §:ssä määritellään yhtäältä vanhan asetuksen 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu viranomainen, jolla on toimivalta vahvistaa yksittäisen verkossa toteutettavan keruujärjestelmän asianmukaisuus ja antaa asiassa todistus, ja toisaalta 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu viranomainen, jolla on toimivalta tarkastaa ja vahvistaa kerätyt tuenilmaukset ja antaa asiassa todistus. Asetuksen 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu viranomainen Suomessa on Liikenne- ja viestintävirasto, ja mainitun artiklan 2 kohdassa tarkoitettu viranomainen Suomessa on Väestörekisterikeskus. Uudessa asetuksessa kyseiset säännönumerot ovat muuttuneet, ja ne on tarpeen ajantasaistaa. Lisäksi kansalaisaloitelain 10 §:ssä Liikenne- ja viestintävirastolle määritellyn todistuksenantotehtävän osalta on kansalaisaloitelaisissa huomioitava, että yksittäistä keruujärjestelmää koskevaa sääntelyä sovelletaan EU-asetuksen mukaan ainoastaan aloitteisiin, jotka on rekisteröity viimeistään 31.12.2022 (11 artikla 7 kohta). Kaikki tuenilmaukset on kerättävä 12 kuukauden kuluessa järjestäjryhmän valitsemasta päivämäärästä, jonka on oltava viimeistään kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun aloite on rekisteröity. Näin ollen Liikenne- ja viestintävirastolle määritelty todistuksenantotehtävä on voimassa 30.6.2023 asti.

Kansalaisaloitelakiin ei nykyisin sisälly säännöstä EU-asetuksen 4 artiklan 6 kohdassa tarkoitettusta kansallisesta yhteyspisteestä, joka antaisi tietoja ja apua kansalaisaloitteesta asioissa, joiden toimeenpano kuuluu jäsenvaltioiden kansallisten viranomaisten toimivaltaan tai jotka koskevat sovellettavaa kansallista

lainsäädäntöä. Useiden viranomaisten tehtäviin sisältyy kuitenkin jo nyt tuossa kohdassa tarkoitettuja tehtäviä.

Väestörekisterikeskus toimii rekisterihallintolain (166/1996, kumottu 1.1.2020 alkaen lailla Digi- ja väestötietovirastosta) 2 §:n nojalla väestökirjanpidon keskusviranomaisena. Väestörekisterikeskus hoitaa lisäksi valtionhallinnon sähköisen henkilökortin ja varmennetun sähköisen asioinnin palveluita. Väestörekisterikeskuksen tehtäviin kuuluu myös muun muassa valtiollisten kansalaisaloitteiden käsittelyyn ja vaalien toimeenpanoon liittyviä tehtäviä. Lisäksi Väestörekisterikeskukselle on käytännössä jo nyt tullut EU-kansalaisaloiteasetuksen soveltamiseen liittyviä tiedusteluja.

Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain (935/2018) 1 §:n mukaan viraston tehtäviin kuuluu muun muassa hoitaa sähköisen viestinnän viranomaistehtäviä. Liikenne- ja viestintävirasto edistää tietoyhteiskunnan ja liikennejärjestelmän kehittämistä sekä toimivia ja turvallisia liikenne- ja viestintäyhteyksiä sekä -palveluita. Virasto toimii asiakaslähtöisesti ja monialaista asiantuntemusta hyödyntäen.

Patentti- ja rekisterihallitus käsittelee muun muassa yhdistysten perustamista koskevia asioita ja tarjoaa tehtäviinsä liittyviä tietopalveluja Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain (578/2013) 2 §:n 1 momentin mukaan.

Valtioneuvoston asetuksessa oikeusministeriöstä (543/2003) todetaan, että oikeusministeriön tehtäviin kuuluu kansalaisvaikuttamisen edistäminen.

Hallintolain (434/2003) 8 §:ssä säädetään, että viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Neuvonta on maksutonta.

Asetuksessa tarkoitettu tietojen ja avun antaminen näkökohdista, joiden toimeenpano kuuluu jäsenvaltioiden kansallisten viranomaisten toimivaltaan tai jotka koskevat sovellettavaa kansallista lainsäädäntöä, hoituu viranomaisten lakisääteisen tehtäväjaon ja hallintolain neuvontavelvollisuuden myötä. Selvyyden vuoksi ehdotetaan kuitenkin, että Digi- ja väestötietovirasto (nykyinen Väestörekisterikeskus) määriteltäisiin laissa EU-asetuksessa tarkoitetuksi kansalliseksi yhteyspisteeksi omaan toimialaansa kuuluvissa kysymyksissä.

Nykyisin ikäedellytys, jonka täytyessä EU:n kansalainen voi tukea kansalaisaloitetta, perustuu suoraan asetukseen siten, että se on sidottu kansalaisen oikeuteen äänestää Euroopan parlamentin vaaleissa. Uuden asetuksen mukaan jäsenvaltio voi pitää asiantilan entisellään, mutta sillä on myös asetuksen 2 artiklan mukaisesti mahdollisuus asettaa aloitteen tukemiseen oikeuttavaksi vähimmäisiäksi 16 vuotta. Tätä on tarkoitus arvioida myöhemmässä vaiheessa (ks. esityksen jakso 5).

EU-asetuksessa mainittu jäsenvaltion velvollisuus varmistaa, että vammaisia henkilöitä kohdellaan kansalaisaloitemenettelyssä muihin kansalaisiin nähden tasavertaisesti, toteutuu saavutettavuusdirektiivin² täytäntöönpanon myötä. Saavutettavuusdirektiivi ja sitä seuraava kansallinen lainsäädäntö vaativat viranomaisia tekemään digitaaliset palvelut saavutettaviksi. Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019) astui voimaan 1.4.2019. Saavutettavuusvaatimusten soveltaminen käynnistyy portaittain 23.9.2019. Saavutettavuusvaatimusten neuvonnasta ja valvonnasta vastaa Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2102 julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta.

Siltä osin kuin asetuksen 5 artiklassa säädetään kansalaisaloitteen järjestäjien vahingonkorvausvastuusta ja seuraamuksista siinä tilanteessa, että he antaisivat vääriä ilmoituksia ja väärinkäyttäsivät tietoja, kansallinen lainsäädäntö täyttää jo vaatimukset yhdessä yleisen tietosuojasetuksen (EU) 2016/679 kanssa. Tällaisista seuraamuksista säädetään tietosuojalain (1050/2018) 24 § 3 momentissa ja 26 § 1 momentissa sekä rikoslain (39/1889) 16 luvun 5 ja 8 §:ssä ja 38 luvun 1 ja 2 §:ssä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Suomi ei ole Liikenne- ja viestintävirastolta saatujen tietojen mukaan vielä ilmoittanut sähköisen tunnistamisen menetelmiä EU:lle asetuksen (EU) 910/2014 mukaisesti. Tunnistamisen menetelmien vaatimukset on kansallisesti saatettu vastaamaan tämän eIDAS-asetuksen vaatimuksia vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009, niin sanottu tunnistuslaki), joten valmius sähköisten tunnistusmenetelmien ilmoittamiseen on olemassa. Kyseisen asetuksen mukaisesti ilmoitetuilla tunnistusmenetelmillä tapahtuva rajat ylittävä tunnistaminen toteutetaan täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1501 mukaisten solmupisteiden kautta. Suomen solmupistettä ylläpitää tunnistuslain 42 a §:n mukaisesti Väestörekisterikeskus. Asetuksessa määritellään kolme eri sähköisen allekirjoituksen tasoa: sähköinen allekirjoitus, kehittynyt sähköinen allekirjoitus ja hyväksytty sähköinen allekirjoitus. Tuenilmausten sähköinen allekirjoittaminen komission verkkopalvelussa tapahtuu komission teknisten määrittelyjen mukaisesti.

Eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevan EU-asetuksen uudistusten lisäksi kansalaisaloitelakia on tarpeen päivittää myös niiden pykälien osalta, joissa mainitaan Väestörekisterikeskus. Syynä päivitystarpeelle on Väestörekisterikeskuksen, maistraattien ja Itä-Suomen aluehallintovirastossa toimivan maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikön yhdistyminen yhdeksi virastoksi. Laki Digi- ja väestötietoviraston perustamisesta tulee voimaan 1.1.2020, jolloin uusi Digi- ja väestötietovirasto aloittaa toimintansa.

4 Ehdotukset, niiden perustelut ja vaikutukset

Esityksessä ehdotetaan otettavaksi täydentävää sääntelyä kansalaisaloitelakiin johtuen uudesta eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevasta asetuksesta. Asetuksen tavoitteena on parantaa eurooppalaisen kansalaisaloitteen käyttömahdollisuutta, keventää aloitteeseen liittyvää menettelyä ja helpottaa aloitteen käyttöä. Tavoitteiden saavuttamiseksi komissio tulee tarjoamaan tiedotusta, avunantoa ja käytännön tukea kansalaisille ja järjestäjryhmille erityisesti sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa sekä tarjoamaan verkkoyhteistyöalusta, joka tarjoaa asiaa koskevan keskustelufoorumin sekä tukea, tietoja ja oikeudellista neuvontaa eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta. Lisäksi jäsenvaltioiden olisi perustettava alueelleen vähintään yksi yhteyspiste tietojen ja avun antamiseksi kansalaisille eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta. Tietojen ja avun antamisen olisi koskettava erityisesti tämän asetuksen niitä näkökohtia, joiden toimeenpano kuuluu jäsenvaltioiden kansallisten viranomaisten toimivaltaan tai jotka koskevat sovellettavaa kansallista lainsäädäntöä ja joiden osalta näillä viranomaisilla on näin ollen parhaat edellytykset antaa tietoja ja apua kansalaisille ja järjestäjryhmille.

Uudesta EU-kansalaisaloitetta koskevasta sääntelystä johtuen kansalaisaloitelakiin ehdotetaan päivitettäväksi kansalaisaloitelain 1 §:n 2 momentin viittaus uuteen EU-asetukseen (informatiivinen viittaus). Uudesta asetuksesta johtuen ehdotetaan myös muutettavaksi lain 10 §:n säännös EU-kansalaisaloitetta koskevista viranomaistehtävistä Suomessa siten, että asetuksen numeroinnin muututtua vaihdetaan viittaus asetuksen 20 artiklan 1 kohtaan ja 20 artiklan 2 kohtaan. Lisäksi Lain 10 §:ään ehdotetaan täydennettäväksi säännös siitä, että Digi- ja väestötietovirasto toimii toimialallaan asetuksen 4 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuna yhteyspisteenä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Väestörekisterikeskuksen nimi Digi- ja väestötietovirastoksi lain 3, 7, 9–12 ja 15 §:ssä. Teknisenä muutoksena ehdotetaan päivitettäväksi kansalaisaloitelain 15 §:ään

siinä oleva viittaus hallintolainkäyttölakiin (586/1996), joka on kumottu lailla oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019). Jälkimmäiseksi mainittu laki tulee voimaan 1.1.2020.

Esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia. Esityksellä ei ole vähäistä suurempia vaikutuksia viranomaisten toimintaan. EU-asetuksesta seuraavat tehtävät koskien EU- kansalaisaloitetta on mahdollista suorittaa nykyisillä henkilöresursseilla.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

EU-kansalaisaloitetta koskevan asetuksen 2 artiklan mukaan jokaisella unionin kansalaisella, joka on ikänsä puolesta oikeutettu äänestämään Euroopan parlamentin vaaleissa, on oikeus tukea aloitetta allekirjoittamalla tuenilmaus tämän asetuksen mukaisesti. Jäsenvaltiot voivat kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti asettaa aloitteen tukemiseen oikeuttavaksi vähimmäisiäksi 16 vuotta, jolloin niiden on ilmoitettava siitä komissiolle.

Komission antamien ennakkotietojen mukaan osa jäsenvaltioista harkitsee aloiteiän laskemista 16 vuoteen, mutta ei ole vielä päättänyt asiasta lopullisesti. Komission mukaan jäsenvaltioista Luxemburg ja Iso-Britannia ovat ilmoittaneet alustavasti laskevansa EU-kansalaisaloitetta koskevaa ikärajaa uuden asetuksen myötä. Lisäksi aloitteen tukemisen ikäraja on ilman erillistä päätöstä alle 18 vuotta niissä jäsenvaltioissa, joissa äänestysikä on tätä alhaisempi eli Itävallassa, Maltalla ja Kreikassa.

Kansalaisaloitetta koskevaa ikärajaa ja sen mahdollista laskemista Suomessa on syytä pohtia suhteessa äänestysikäen, koska kansalaisaloitteen ikäraja on sekä EU-asetuksessa että kansallisessa lainsäädännössä yhteydessä äänioikeuteen. Aloiteoikeutta koskevia ikärajakysymyksiä on tarkoitus selvittää myöhemmässä vaiheessa pääministeri Rinteen hallitusohjelmassa mainitussa parlamentarisessa työryhmässä, jonka tehtäväksi on hallitusohjelmassa kirjattu selvittää puoluelain, vaalirahoituslain ja vaalilain kehittämistarpeita sekä tarvittaessa muuta poliittista toimintaa koskevaa lainsäädäntöä.³ Koska kansalaisaloitelakia on vasta hiljattain muutettu valtiollista kansalaisaloitetta koskevien menettelyiden osalta, tässä hallituksen esityksessä ei ole tarkemmin avattu valtiollista kansalaisaloitetta koskevaa menettelyä.

6 Lausuntopalaute

[lisätään lausuntokierroksen jälkeen]

7 Voimaantulo ja seuranta

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan 1.1.2020. EU-asetusta sovelletaan tuosta päivästä lukien. Laki Digi- ja Väestötietovirastosta (304/2019) astuu myös voimaan samasta päivästä lukien.

EU-asetukseen sisältyvän uudelleentarkastelulausekkeen mukaan komissio tarkastelee EU-kansalaisaloitteen toimintaa säännöllisesti ja antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen asetuksen soveltamisesta viimeistään 1.1.2024 ja sen jälkeen vuoden välein. Julkaistavissa kertomuksissa tarkastellaan myös EU-kansalaisaloitteen tukemisen vähimmäisikää jäsenvaltioissa.

³ <https://valtioneuvosto.fi/rinteen-hallitus/hallitusohjelma/liite-9-demokratian-kehittaminen>

8 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslain 53 §:n 3 momentin mukaan vähintään viidelläkymmenellä tuhatta äänioikeutetulla Suomen kansalaisella on oikeus tehdä eduskunnalle aloite lain säätämiseksi sen mukaan kuin lailla säädetään. Perustuslaissa säädetään vain kansalaisaloitejärjestelmän yleiset perusteet. Perustuslain säännös sisältää sääntelyvarauksen, joka jättää menettelyn pääosin säädettäväksi tavallisen lain tasolla. Perustuslaki asettaa siten väljät reunaehdot kansalaisaloitetta koskevalle lainsäädännölle (ks. PeVM 9/2010 vp, s. 9/II). Perustuslaissa ei säädetä EU-kansalaisaloitteesta.

Lainsäätäjällä on harkintavaltaa esimerkiksi siinä, millaiset muotovaatimukset valtiolliselle kansalaisaloitteelle asetetaan tai millaisin menettelyin aloitteelle kerätään tukea. Valtiollisen kansalaisaloitteen osalta tässä esityksessä esitetyissä muutoksissa on kyse teknisluonteisista muutoksista.

Edellä esitetyn perusteella lakiehdotus katsotaan voitavan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

LAKIEHDOTUS

Laki

kansalaisaloitelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansalaisaloitelain (12/2012) 1 §:n 2 momentti, 3 §:n 3 momentti, 7 §, 9—12 § ja 15 § seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Tässä laissa säädetään menettelystä, jota noudatetaan perustuslaissa säädetyn kansalaisaloitteen tekemisessä.

Euroopan unionin kansalaisaloitteen tekemisestä säädetään eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/788. Unionin kansalaisaloitteen tekemiseen sovelletaan lisäksi tämän lain 10 ja 15 §:ää.

3 §

Kansalaisaloitteen vastuuhenkilö

Kansalaisaloitteen voi panna vireille vähintään viisi äänioikeutettua Suomen kansalaista.

Aloitteen vireillepanijoita kutsutaan aloitteen vastuuhenkilöiksi.

Aloitteen vastuuhenkilöiden yhteystiedot on ilmoitettava asiainn yhteydessä Digi- ja väestötietovirastolle, oikeusministeriölle ja eduskunnalle aloitetta koskevaa yhteydenpitoa varten.

7 §

Sähköisen menettelyn tekniset vaatimukset

Kerätessä kannatusilmoituksia sähköisesti tietoverkossa on käytettävä Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymää tietojärjestelmää. Hyväksynnän edellytyksenä on, että:

- 1) kannatusilmoitusten keräyksessä käytetään vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009) tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista;
- 2) järjestelmän sisältämien tietojen luvaton muuttaminen ja muu luvaton tai asiaton käsittely estetään käyttöoikeushallinnan, käytön valvonnan sekä tietoverkkojen, tietojärjestelmien ja tietopalvelujen asianmukaisilla ja riittäväillä turvallisuusjärjestelyillä ja muilla toimenpiteillä;
- 3) järjestelmä on 2 momentissa tarkoitettujen Digi- ja väestötietoviraston antamien määräysten mukainen.

Digi- ja väestötietovirasto antaa määräykset tietojärjestelmässä kerättyjen tietojen vakiomuodosta, jossa ne ovat sähköisesti yhdistettävissä väestötietojärjestelmän tietoihin 9 §:ssä säädettyä tarkastusta varten.

Tietojärjestelmän hyväksynnästä ei peritä maksua.

Tieto Liikenne- ja viestintäviraston hyväksynnästä on oltava kansalaisaloitteen allekirjoittajien nähtävissä verkkosivustolla, jossa kannatusilmoitukset kerätään.

9 §

Kannatusilmoitusten tarkastaminen

Vastuuhenkilö toimittaa kannatusilmoitukset vuoden kuluessa kannatusilmoitusten keräämisen päättymisestä Digi- ja väestötietovirastolle, joka tarkastaa niiden oikeellisuuden ja kelpoisuuden.

Oikeusministeriö toimittaa ylläpitämässään verkkopalvelussa kerätyt kannatusilmoitukset vastuuhenkilön pyynnöstä Digi- ja väestötietoviraston tarkastettaviksi.

Digi- ja väestötietovirasto vahvistaa, onko hyväksytyjä kannatusilmoituksia perustuslaissa säädetty vähimmäismäärä.

Kannatusilmoitusten tarkastamisesta ja sen vahvistamisesta, että niitä on säädetty vähimmäismäärä, ei peritä maksua.

10 §

Euroopan unionin kansalaisaloitteeseen liittyvät viranomaistehtävät

Kansalaisaloitteesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/788 20 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa on Liikenne- ja viestintävirasto. Mainitun artiklan 2 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa on Digi- ja Väestötietovirasto. Digi- ja väestötietovirasto toimii toimialallaan asetuksen 4 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuna yhteyspisteenä.

11 §

Kansalaisaloitteen toimittaminen eduskunnalle

Vastuuhenkilö toimittaa kansalaisaloitteen ja 9 §:n nojalla annetun Digi- ja väestötietoviraston päätöksen eduskunnalle, jos perustuslaissa ja tässä laissa säädetyt aloiteoikeuden edellytykset täyttyvät.

Aloite raukeaa, jollei sitä ole toimitettu eduskunnalle viimeistään vuoden kuluttua 9 §:n nojalla annetusta Digi- ja väestötietoviraston päätöksestä.

12 §

Henkilötiedot

Kannatusilmoituksissa kerättyjä henkilötietoja voidaan käyttää vain tässä laissa säädetyllä tavalla. Vastuuhenkilöt saavat luovuttaa tietoja vain Digi- ja väestötietovirastolle. Viranomaisen hallussa olevat tiedot ovat julkisia, kun perustuslaissa säädetty kannatusilmoitusten vähimmäismäärä on täyttynyt.

Aloitteen vastuuhenkilöiden ja oikeusministeriön on huolehdittava hallussaan olevien kannatusilmoitusten hävittämisestä viimeistään kuuden kuukauden kuluttua 9 §:n nojalla annetusta Digi- ja väestötietoviraston päätöksestä. Jos kannatusilmoituksia ei toimiteta Digi- ja väestötietoviraston

tarkastettaviksi, ne on hävitettävä viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun kannatusilmoitusten keräys on lopetettu.

Digi- ja väestötietoviraston on hävitettävä hallussaan olevat kannatusilmoitukset viiden vuoden kuluttua 9 §:n nojalla tekemästään päätöksestä.

15 §

Muutoksenhaku

Liikenne- ja viestintäviraston, oikeusministeriön ja Digi- ja väestötietoviraston tekemään päätökseen saa hakea valittamalla muutosta siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

Liikenne- ja viestintävirasto hoitaa tämän lain 10 §:ssä sille säädettyä tehtävää 30 päivään kesäkuuta 2023 asti.

LIITE

Rinnakkaisteksti

Laki

kansalaisaloitelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kansalaisaloitelain (12/2012) 1 §:n 2 momentti, 3 §:n 3 momentti, 7 §, 9—12 § ja 15 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki	Ehdotus
1 § <i>Lain tarkoitus ja soveltamisala</i> Tässä laissa säädetään menettelystä, jota noudatetaan perustuslaissa säädetyn kansalaisaloitteen tekemisessä. Euroopan unionin kansalaisaloitteen tekemisestä säädetään kansalaisaloitteesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 211/2011. Unionin kansalaisaloitteen tekemiseen sovelletaan lisäksi tämän lain 10 ja 15 §:ää.	1 § <i>Lain tarkoitus ja soveltamisala</i> Tässä laissa säädetään menettelystä, jota noudatetaan perustuslaissa säädetyn kansalaisaloitteen tekemisessä. Euroopan unionin kansalaisaloitteen tekemisestä säädetään eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/788. Unionin kansalaisaloitteen tekemiseen sovelletaan lisäksi tämän lain 10 ja 15 §:ää.
3 § (29.3.2019/436) <i>Kansalaisaloitteen vastuuhenkilö</i>	3 § <i>Kansalaisaloitteen vastuuhenkilö</i>

Kansalaisaloitteen voi panna vireille vähintään viisi äänioikeutettua Suomen kansalaista. Aloitteen vireillepanijoita kutsutaan aloitteen vastuuhenkilöiksi. Aloitteen vastuuhenkilöiden yhteystiedot on ilmoitettava asiainn yhteydessä Väestörekisterikeskukselle, oikeusministeriölle ja eduskunnalle aloitetta koskevaa yhteydenpitoa varten.	Kansalaisaloitteen voi panna vireille vähintään viisi äänioikeutettua Suomen kansalaista. Aloitteen vireillepanijoita kutsutaan aloitteen vastuuhenkilöiksi. Aloitteen vastuuhenkilöiden yhteystiedot on ilmoitettava asiainn yhteydessä Digi- ja väestötietovirastolle, oikeusministeriölle ja eduskunnalle aloitetta koskevaa yhteydenpitoa varten.
7 § (29.3.2019/436) <i>Sähköisen menettelyn tekniset vaatimukset</i> Kerättäessä kannatusilmoituksia sähköisesti tietoverkossa on käytettävä Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymää tietojärjestelmää. Hyväksynnän edellytyksenä on, että: 1) kannatusilmoitusten keräyksessä käytetään vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009) tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista; 2) järjestelmän sisältämien tietojen luvaton muuttaminen ja muu luvaton tai asiaton käsittely estetään käyttöoikeushallinnan, käytön valvonnan sekä tietoverkkojen, tietojärjestelmien ja tietopalvelujen asianmukaisilla ja riittäväillä turvallisuusjärjestelyillä ja muilla toimenpiteillä; 3) järjestelmä on 2 momentissa tarkoitettujen Väestörekisterikeskuksen antamien määräysten mukainen. Väestörekisterikeskus antaa määräykset tietojärjestelmässä kerättyjen tietojen vakiomuodosta, jossa ne ovat sähköisesti yhdistettävissä väestötietojärjestelmän tietoihin 9 §:ssä säädettyä tarkastusta varten. Tietojärjestelmän hyväksynnästä ei peritä maksua. Tieto Liikenne- ja viestintäviraston hyväksynnästä on oltava kansalaisaloitteen allekirjoittajien nähtävissä verkkosivustolla, jossa kannatusilmoitukset kerätään.	7 § <i>Sähköisen menettelyn tekniset vaatimukset</i> Kerättäessä kannatusilmoituksia sähköisesti tietoverkossa on käytettävä Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymää tietojärjestelmää. Hyväksynnän edellytyksenä on, että: 1) kannatusilmoitusten keräyksessä käytetään vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009) tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista; 2) järjestelmän sisältämien tietojen luvaton muuttaminen ja muu luvaton tai asiaton käsittely estetään käyttöoikeushallinnan, käytön valvonnan sekä tietoverkkojen, tietojärjestelmien ja tietopalvelujen asianmukaisilla ja riittäväillä turvallisuusjärjestelyillä ja muilla toimenpiteillä; 3) järjestelmä on 2 momentissa tarkoitettujen Digi- ja väestötietoviraston antamien määräysten mukainen. Digi- ja väestötietovirasto antaa määräykset tietojärjestelmässä kerättyjen tietojen vakiomuodosta, jossa ne ovat sähköisesti yhdistettävissä väestötietojärjestelmän tietoihin 9 §:ssä säädettyä tarkastusta varten. Tietojärjestelmän hyväksynnästä ei peritä maksua. Tieto Liikenne- ja viestintäviraston hyväksynnästä on oltava kansalaisaloitteen allekirjoittajien nähtävissä verkkosivustolla, jossa kannatusilmoitukset kerätään.
9 § (29.3.2019/436) <i>Kannatusilmoitusten tarkastaminen</i> Vastuuhenkilö toimittaa kannatusilmoitukset vuoden kuluessa kannatusilmoitusten keräämisen päättymisestä Väestörekisterikeskukselle, joka tarkastaa niiden oikeellisuuden ja kelpoisuuden.	9 § <i>Kannatusilmoitusten tarkastaminen</i> Vastuuhenkilö toimittaa kannatusilmoitukset vuoden kuluessa kannatusilmoitusten keräämisen päättymisestä Digi- ja väestötietovirastolle, joka tarkastaa niiden oikeellisuuden ja kelpoisuuden.

Oikeusministeriö toimittaa ylläpitämässään verkkopalvelussa kerätyt kannatusilmoitukset vastuuhenkilön pyynnöstä Väestörekisterikeskuksen tarkastettaviksi. Väestörekisterikeskus vahvistaa, onko hyväksytyjä kannatusilmoituksia perustuslaissa säädetty vähimmäismäärä. Kannatusilmoitusten tarkastamisesta ja sen vahvistamisesta, että niitä on säädetty vähimmäismäärä, ei peritä maksua.	Oikeusministeriö toimittaa ylläpitämässään verkkopalvelussa kerätyt kannatusilmoitukset vastuuhenkilön pyynnöstä Digi- ja väestötietoviraston tarkastettaviksi. Digi- ja väestötietovirasto vahvistaa, onko hyväksytyjä kannatusilmoituksia perustuslaissa säädetty vähimmäismäärä. Kannatusilmoitusten tarkastamisesta ja sen vahvistamisesta, että niitä on säädetty vähimmäismäärä, ei peritä maksua.
10 § (29.3.2019/436) <i>Euroopan unionin kansalaisaloitteeseen liittyvät viranomaistehtävät</i> Kansalaisaloitteesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 211/2011 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa on Liikenne- ja viestintävirasto. Mainitun artiklan 2 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa on Väestörekisterikeskus.	10 § <i>Euroopan unionin kansalaisaloitteeseen liittyvät viranomaistehtävät</i> Kansalaisaloitteesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/788 20 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa on Liikenne- ja viestintävirasto. Mainitun artiklan 2 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa on Digi- ja Väestötietovirasto. Digi- ja väestötietovirasto toimii toimialallaan asetuksen 4 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuna yhteyspisteenä.
11 § (29.3.2019/436) <i>Kansalaisaloitteen toimittaminen eduskunnalle</i> Vastuuhenkilö toimittaa kansalaisaloitteen ja 9 §:n nojalla annetun Väestörekisterikeskuksen päätöksen eduskunnalle, jos perustuslaissa ja tässä laissa säädettyt aloiteoikeuden edellytykset täyttyvät. Aloite raukeaa, jollei sitä ole toimitettu eduskunnalle viimeistään vuoden kuluttua 9 §:n nojalla annetusta Väestörekisterikeskuksen päätöksestä.	11 § <i>Kansalaisaloitteen toimittaminen eduskunnalle</i> Vastuuhenkilö toimittaa kansalaisaloitteen ja 9 §:n nojalla annetun Digi- ja väestötietoviraston päätöksen eduskunnalle, jos perustuslaissa ja tässä laissa säädetty aloiteoikeuden edellytykset täyttyvät. Aloite raukeaa, jollei sitä ole toimitettu eduskunnalle viimeistään vuoden kuluttua 9 §:n nojalla annetusta Digi- ja väestötietoviraston päätöksestä.
12 § (29.3.2019/436) <i>Henkilötiedot</i> Kannatusilmoituksissa kerätyt henkilötietoja voidaan käyttää vain tässä laissa säädettyllä tavalla. Vastuuhenkilöt saavat luovuttaa tietoja vain Väestörekisterikeskukselle. Viranomaisen hallussa olevat tiedot ovat julkisia, kun perustuslaissa säädetty kannatusilmoitusten vähimmäismäärä on täyttynyt. Aloitteen vastuuhenkilöiden ja oikeusministeriön on huolehdittava hallussaan olevien kannatusilmoitusten hävittämisestä viimeistään kuuden kuukauden kuluttua 9 §:n nojalla annetusta Väestörekisterikeskuksen	12 § <i>Henkilötiedot</i> Kannatusilmoituksissa kerätyt henkilötietoja voidaan käyttää vain tässä laissa säädettyllä tavalla. Vastuuhenkilöt saavat luovuttaa tietoja vain Digi- ja väestötietovirastolle. Viranomaisen hallussa olevat tiedot ovat julkisia, kun perustuslaissa säädetty kannatusilmoitusten vähimmäismäärä on täyttynyt. Aloitteen vastuuhenkilöiden ja oikeusministeriön on huolehdittava hallussaan olevien kannatusilmoitusten hävittämisestä viimeistään kuuden kuukauden kuluttua 9 §:n

päätöksestä. Jos kannatusilmoituksia ei toimiteta Väestökisterikeskuksen tarkastettaviksi, ne on hävitettävä viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun kannatusilmoitusten keräys on lopetettu. Väestökisterikeskuksen on hävitettävä hallussaan olevat kannatusilmoitukset viiden vuoden kuluttua 9 §:n nojalla tekemästään päätöksestä.	nojalla annetusta Digi- ja väestötietoviraston päätöksestä. Jos kannatusilmoituksia ei toimiteta Digi- ja väestötietoviraston tarkastettaviksi, ne on hävitettävä viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun kannatusilmoitusten keräys on lopetettu. Digi- ja väestötietoviraston on hävitettävä hallussaan olevat kannatusilmoitukset viiden vuoden kuluttua 9 §:n nojalla tekemästään päätöksestä.
15 § (29.3.2019/436) <i>Muutoksenhaku</i> Liikenne- ja viestintäviraston, oikeusministeriön ja Väestökisterikeskuksen tekemään päätökseen saa hakea valittamalla muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.	15 § <i>Muutoksenhaku</i> Liikenne- ja viestintäviraston, oikeusministeriön ja Digi- ja väestötietoviraston tekemään päätökseen saa hakea valittamalla muutosta siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään.